

מ"י 52492/07/19 - קייס חאג' יחיא, חיידר חאג' יחיא נגד מדינת ישראל, באמצעות רשות המסים - פקיד שומה חקירות מרכז, ובאמצעות משטרת ישראל - הונאה מרכז

בית משפט השלום בראשון לציון

מ"י 52492-07-19 קייס חאג' יחיא נ' מדינת ישראל

לפני: כבוד השופט גיא אבנון

המבקשים: 1. קייס חאג' יחיא

2. חיידר חאג' יחיא -

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

באמצעות רשות המסים - פקיד שומה חקירות מרכז, ובאמצעות משטרת ישראל - הונאה מרכז

בשם המבקשים: עו"ד ד"ר איתן פינקלשטיין

בשם המשיבה: אבי אביסרור

החלטה

לפני בקשה לביטול החלטת בית משפט השלום בפתח תקוה, כבוד השופטת ל' הר ציון מיום 23.1.20, בגדרה אושרה הסכמת הצדדים להאריך תוקף ערובה ותנאי שחרור בערובה למשך 180 ימים נוספים, בחלוף 180 ימים ממועד שחרורם של המבקשים ממעצר (להלן: ההחלטה). לטענת המבקשים, דין ההחלטה להתבטל, מאחר שבמועד בו התקבלה לא היה בידי המשיבה אישור תובע להגשתה, כנדרש בסעיף 58(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). בבקשה נוספת עתרו המבקשים לשחרר בדחיפות כספי ערבון שהופקדו לנוכח משבר הקורונה, והציעו להמיר את הערבון (לרבות חלק ממנו שטרם הופקד) בכספים התפוסים לצרכי חילוט (סך של 2 מיליון ₪), כך שאלו ישמשו באופן דואלי, הן לחילוט והן להבטחת תנאי השחרור בערובה. לחלופין הציעו המבקשים להעמיד את מלוא הרכוש התפוס לצורכי חילוט (כספים וכלי צמ"ה בשווי כולל של כ- 20 מיליון ש"ח) כנגד הערבון. עם זאת, המבקשים הבהירו כי ההצעה להמרת הערבון במלוא הרכוש התפוס הוצעה לצרכי פשרה בלבד, ותלויה בהסכמת המשיבה, שאחרת המבקשים יעמדו על בקשתם העיקרית במלואה.

רקע

1. ביום 22.7.19 נעצרו המבקשים, אחים, רואי חשבון ובעלי משרדים להנהלת חשבונות בטייבה ובכפר קאסם, בחשד להונאה מתמשכת של רשויות המס בדרך של זיוף מסמכים והצגת מצגי שווא שזיכו את לקוחותיהם בהחזרי מס להם לא היו זכאים. היקף העבירות המיוחסות למבקשים מגיע לכ- 80 מיליון ₪. לטענת המשיבה, חלק מההחזרים (בשווי כ- 16 מיליון ₪) הגיעו לפי החשד במישרין אל המשיבים ואל החברה שבבעלותם (די מאנשאפט בע"מ, ח"פ 515437317, להלן: החברה), שם התערבבו בכספים אחרים באופן המצדיק חילוט כספי החברה בשווי 30 מיליון ₪, ובגין כך נתפסו מהמבקשים (ומהחברה) כספים ורכוש בשווי כ- 20 מיליון שקלים. מעצרים של השניים הוארך מעת לעת לצרכי חקירה, וביום 8.8.19 שוחררו בהסכמה בתנאים: מעצר בית למשך 14 ימים בפיקוח ערבים, איסור יצירת קשר

עמוד 1

עם מעורבים, התייצבות לחקירה לפי דרישה ואיסור יציאה מן הארץ למשך 180 ימים. להבטחת תנאי השחרור נקבעו ערבויות (לכל אחד מהמבקשים): התחייבות עצמית בסך מיליון ש"ח, ערבות צד ג' (מאת כל אחד מהמפקחים) בסך חצי מיליון ₪, הפקדת ערבון במזומן בסך 400,000 ₪, מתוכו סך של 100,000 ₪ כתנאי לשחרור, והיתרה לתשלום עד יום 8.10.19 (להלן: החלטת השחרור).

2. ביום 8.1.20 נתן בית המשפט, כבוד השופט א' כתבי-ריבלין, תוקף של החלטה להסכמת הצדדים (להלן: ההחלטה השנייה), בה ביקשו כך:

"הצדדים באו בדברים והגיעו להסכמה על פיה סכום הערבות יעמוד על 200,000 ₪ ביחס לכל משיב, וכי המשיבים יפקידו את הכספים בקופת בית המשפט בשלושה תשלומים, החל מסוף חודש פברואר. ומכיוון שמדובר בפרשייה רחבת היקף אשר מרבית הדיונים מתקיימים אצל כבוד השופט גיא אבנון, נבקש להעביר את התיק ולאחד אותו עם תיק ה"ת 74415-07-19. בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן תוקף של החלטה להסכמת הצדדים."

ביום 23.1.20 פנו הצדדים לבית המשפט, בבקשה בה עתרו במשותף:

"המשיבים שוחררו בערובה, בהתאם להחלטת בית משפט נכבד זה מיום 8.8.19 בתיק מעצרים 52492-07-19 ו- 52321-07-19 הנ"ל. לאור היקף החקירה ומורכבותה, היא עדיין לא נסתיימה ותיק החקירה נמצא עדיין בטיפולן של היחידות החוקרות. לפיכך, כדי להבטיח את התייצבותם של המשיבים להשלמות חקירה לכשיידרשו לכך ולהליכים מתמשכים אחרים, מתבקש בית משפט נכבד זה לצוות על הארכת ערבויות, צו עיכוב, אחזקת (כך במקור - ג"א) דרכון ותפוס לתקופה נוספת של 180 יום, אשר תוקפם יפוג ביום 2.8.20, בהתאם לסעיף 58(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, באותם התנאים שהוחלטו על ידי בית משפט נכבד זה. תגובת המשיבה: למשיבים אין התנגדות לבקשה, בכפוף לכך שבהחלטת בית המשפט הנכבד יובהר כי אין בהחלטה כדי לפגוע באפשרותם של המשיבים להגיש בקשה ליציאה לחו"ל או להגיש בקשה לשינוי אחר של התנאים ככל שיהיה בכך צורך."

שני הצדדים חתומים על הבקשה, ובהמשך לכך הורה בית המשפט: "כמבוקש, בכפוף לאמור בתגובת הצד שכנגד" (כאמור, ההחלטה מושא הבקשה שלפני).

3. ביום 13.2.20 פנו המבקשים בבקשה דנן, בה עתרו להורות על ביטול ההחלטה, בטענה כי הסכמתם הושגה במרמה, מבלי שהיה בידי המשיבה אישור תובע להגשת בקשה להארכת תוקף תנאי השחרור בערובה. ובמילותיו של ב"כ המבקשים: "הח"מ הניח לתומו את חזקת תקינות הרשות השלטונית, ולא העלה על דעתו כי ייתכן שהמשיבה מעבירה להתייחסותו בטרם הגשה לבית המשפט בקשה להארכת תנאים, וזאת בטרם קיבלה היחידה החוקרת אישור תובע להגשת הבקשה, כנדרש לפי החוק, שכן הח"מ לא אמור להעלות בדעתו שהמשיבה תגיש לבית המשפט ולתגובת הח"מ בקשה המנוגדת לתנאי החוק... למותר לציין כי אלמלא הוטעה הח"מ לחשוב שמדובר בבקשה חוקית ושהוצא

אישור תובע, הח"מ היה מתנגד בתוקף לבקשה. כך או כך, ברור שאי התנגדות הח"מ לא יכולה להוות תחליף לתנאים הקבועים בחוק".

המשיבה התנגדה לבקשה, וזו נקבעה לדין ליום 12.3.20. מועד הדין נדחה, בתחילה בשל אילוצי יומן בית המשפט, ובהמשך לאור מצב החירום, ונקבע ליום 30.4.20. ביום 26.3.20 פנו המבקשים בבקשה לשחרור כספי הערבון שהופקדו, בשל צרכים דחופים לאור המשבר הפוקד את המשק ומצב החירום שהוכרז על רקע התפשטות נגיף הקורונה. בצד הבקשה הדחופה הפנו המבקשים לכספים ורכוש שנתפסו (מהם ומהחברה) לצרכי חילוט, והציעו כי הכספים התפוסים בסך 2 מיליון ש"ח ישמשו באופן דואלי גם להבטחת תנאי השחרור. לחלופין, הציעו המבקשים כי הרכוש התפוס כולו (כספים וכלי צמ"ה) בשווי כ- 20 מיליון ₪ ישמשו חלף הערבון להבטחת תנאי השחרור. עם זאת, המבקשים הבהירו כי הצעה זו רלוונטית אך לצרכי פשרה, וכפופה להסכמת המשיבה (שלא ניתנה), שאחרת המבקשים עומדים על בקשתם לבטל כליל את תנאי השחרור והערבויות. המשיבה התנגדה, וטענה כי המבקשים לא קיימו את ההחלטה השנייה ולא עמדו בהתחייבותם להפקיד את הסך המשלים של 200,000 ₪ (כל אחד) בשלושה תשלומים, משמע, הפרו את תנאי השחרור שנקבעו.

בהחלטה מיום 30.3.20 הצעתי לצדדים ליתן החלטה בכתב על בסיס כתבי הטענות, ללא קיום דיון. שני הצדדים נעתרו להצעה, ובהתאם השלימו טיעוניהם בכתב.

תמצית טיעוני המבקשים

4. (-) הוראת סעיף 58(א) לחוק המעצרים היא קוגנטית, ואיננה מאפשרת הארכת תנאי השחרור בערובה אלא בתנאים הנקובים בהוראת החוק, קרי, בהחלטה שתתקבל בתוך תקופת התנאי, ובכפוף לכך שהבקשה הוגשה באישור תובע.

(-) המשיבה לא קיבלה אישור תובע להגשת הבקשה להארכת תנאי השחרור בערובה, וחרף זאת פנתה למבקשים וקיבלה הסכמתם (היעדר התנגדותם) לבקשה, מבלי שגילתה להם את העובדות לאשורן. בהמשך לכך הטעתה המשיבה את בית המשפט, בהגשת הבקשה (המוסכמת) מבלי להביא לידיעת בית המשפט כי אין ברשותה אישור תובע.

(-) להוכחת הטענה כי המשיבה לא החזיקה אישור תובע בעניינם של המבקשים, הפנו האחרונים לבש"ע 56930-07-19, פרוטוקול דיון מיום 3.2.20 בעניינם של 5 חשודים באותה פרשייה, שהמשיבה ביקשה להאריך את תנאי השחרור בעניינם, ובקשתה נדחתה מחוסר סמכות, לאחר שב"כ המשיבה הצהיר כי לא קיבל אישור תובע להגשת הבקשה. מכאן הניח ב"כ המבקשים כי אף בהליך דנן לא החזיקה המשיבה אישור מוקדם להגשת הבקשה.

(-) קיים הבדל משמעותי בין מתן הסכמה מדעת, לבין מתן הסכמה שלא מדעת, לבין היעדר

התנגדות, אף היא שלא מדעת, כפי שנעשה על ידי המבקשים בהליך דנן.

(-) מכאן, ההחלטה ניתנה בהיעדר סמכות, ודינה להתבטל.

(-) כאמור, המבקשים הגישו בקשה נוספת להשבת הכספים שהופקדו בשל מצבם הכספי הקשה, על רקע משבר הקורונה (בשל הצורך להמשיך ולשלם החזרים בגין הלוואות שנלקחו לרכישת כלי צמ"ה שחלקם משועבדים למשיבה למטרת חילוט עתידי), והציעו להמיר את הערבון בכספים התפוסים מהחברה - סך של 2 מיליון ש"ח, אשר ישמשו באופן דואלי גם להבטחת תנאי השחרור. כאמור, החברה מצויה בבעלות המבקשים, ומיוצגת אף היא על ידי עו"ד פינקלשטיין, אשר הודיע על הסכמת החברה להצעה. לחלופין ולצורכי פשרה בלבד הציעו המבקשים להעמיד את מלוא הרכוש והכספים התפוסים, בשווי כולל של כ- 20 מיליון ₪, כך שאלו ישמשו באופן דואלי הן להבטחת אפשרות החילוט בשווי עבירות הלבנת הון, והן להבטחת קיום תנאי השחרור.

תמצית טיעוני המשיבה

5. (-) המשיבה כפרה מכל וכל בטענה כי הטעתה את המבקשים או את בית המשפט. בניגוד לטענת המבקשים, הגם שלא צורף אישור בכתב, ניתנה מראש הסכמת תובע להגשת הבקשה. עסקינן בחקירה מורכבת המלווה משלב מוקדם על ידי פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה). צוות החקירה עמד ועומד בקשר יומיומי עם הפרקליט המלווה, אשר היה מודע לבקשה ואישר להגישה, הגם שנוסחה הסופי לא הובא לעיונו, ולכן לא צירף אישור בכתב.

(-) הגשת בקשה מוסכמת מרפאת פגמים פרוצדורליים, ככל שהיו כאלה, וממילא אין הצדקה באבחנה שביקש לערוך ב"כ המבקשים, בין מתן הסכמה לבין היעדר התנגדות.

(-) אשר לבקשה הנוספת להשבת כספים בשל מצב החירום, הפנתה המשיבה להחלטה השנייה, במסגרתה הגיעו הצדדים להבנות בדבר הפחתת סכום הערבון הכולל (מכל אחד מהמבקשים) לסך של 300,000 ₪, ולכך שהמבקשים התחייבו להפקיד את היתרה בסך 200,000 ₪ בשלושה תשלומים שהראשון בהם בסוף חודש פברואר 2020, משמע, לאחר שיחלפו 180 הימים הראשונים ממועד שחרורם של המבקשים. מכאן ביקשה המשיבה להסיק כי הצדדים הגיעו עוד במועד ההחלטה השנייה להסכמות בדבר הארכת תקופת תנאי השחרור.

(-) המבקשים הסתירו מבית המשפט את העובדה שלא עמדו בתנאי השחרור, ושהפרו את ההחלטה השנייה (שכאמור ניתנה בהסכמה), בכך שלא הפקידו את יתרת הערבון.

(-) המבקשים נמנעו מצירוף תצהיר לתמיכה בטענותיהם בדבר מצבם הכלכלי הדחוק.

(-) שימוש דואלי בנכסים המוחזקים לתכליות שונות יותר בנסיבות חריגות בלבד. הרכוש התפוס נועד למטרת חילוט, ואילו כספי הערבון נועדו להבטחת תנאי השחרור. מכאן, אין הצדקה להשתמש בכספים וברכוש שנתפסו חלף הערבון (שהופקד ושטרם הופקד).

דין

סמכות עניינית

6. בטרם "נצלול" לגופה של בקשה, נסיר אבן נגף הנוגעת לשאלת הסמכות העניינית של מותב זה לדון בבקשה. כזכור, ההחלטה ניתנה על ידי מותב אחר, בית משפט השלום בפתח תקוה, כבוד השופטת ל' הר ציון. בבקשה מיום 13.2.20 שהובאה לטיפול על ידי מזכירות בית המשפט, הפנה ב"כ המבקשים לכך שבין הצדדים הסכמה מוקדמת לפיה כל הדיונים הנוגעים לפרשייה יתקיימו לפני בבית משפט השלום בראשון לציון, והעלה סברה לפיה בשל טעות הובאה הבקשה המוסכמת (מושא ההחלטה) לדיון בפני שופט תורן בבית משפט השלום בפתח תקוה.

מנגד, המשיבה בתגובתה מיום 18.2.20 טענה להיעדר סמכות עניינית של מותב זה לבטל החלטה שניתנה על ידי מותב אחר, גם אם זו הוגדרה כבקשה לעיון חוזר.

בכל הנוגע לשאלת הסמכות העניינית, הדין עם המבקשים. די אם אפנה להחלטה השנייה במסגרתה אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים לפיה המשך הדיון בהליכים בעניינם של המבקשים יתקיים בפני מותב זה בבית משפט השלום בראשון לציון, נוכח העובדה שכלל ההליכים בפרשייה התקיימו ומתקיימים לפני. להמחשה ראו החלטה מיום 17.11.19 בעניינם של המבקש 1 והחברה, ה"ת 74415-07-19. לריכוז דיונים הנוגעים לחקירת פרשייה בפני בית משפט אחד ראו בש"פ 3332/15 מדינת ישראל נ' רפאלה שפיר (19.5.15), שם נקבע:

"סבורתני כי ככל שניתן, מן הראוי לרכז את הדיון בבקשות השונות הקשורות לפרשה, לפני בית משפט אחד. זאת מאחר שבנסיבות המקרה ולנוכח היקף הפרשה כנטען, קיום הדיון בבקשות שונות הקשורות בפרשה לפני בית משפט שאינו מעורה בה, יחייב התעמקות ולמידה של חומר הראיות באופן שעשוי לגרום לבזבוז זמן שיפוטי ולהכרעות סותרות; ואף יחייב את התייצבותה של המשטרה בבתי המשפט השונים."

ההחלטה השנייה ניתנה ביום 8.1.20, ומכאן נראה שניתוב הבקשה (המוסכמת) מושא ההחלטה לבית משפט השלום בפתח תקוה נעשה בשגגה, כך שדווקא המשך הדיון לפני הוא בגדר תיקון הטעות. מכאן, מוטב היה לה למשיבה אלמלא העלתה טענה בדבר היעדר סמכות עניינית, כזו העומדת בסתירה לבקשה (מוסכמת) שהגישה זמן קצר קודם לכן. לזכותה של המשיבה ייאמר כי נראה שלא עמדה על טענתה להיעדר סמכות עניינית, משזו לא מצאה ביטוי בכתבי

הטענות הנוספים שהגישה בהליך דנן, לרבות בתגובתה האחרונה מיום 31.3.20, בה נתנה הסכמתה לכך שהחלטה בהליך דנן תינתן ללא דיון, על בסיס כתבי הטענות.

טענת ההטעייה

7. המבקשים מיקדו חיצייהם בטענת ההטעייה - המשיבה הסתירה מהם ומבית המשפט את העובדה שלא קיבלה אישורו של תובע להגשת הבקשה להארכת תנאי השחרור, וכפועל יוצא, טענו להיעדר סמכות להאריך את התנאים, זאת בהתבסס על הוראת סעיף 58(א) לחוק המעצרים המחייבת אישור תובע להארכת תנאי השחרור מעבר לתקופה ראשונה בת 180 ימים. כאמור, המבקשים הגיעו לתובנה בדבר הֶסָר העובדתי מפרוטוקול הדיון שהתקיים (לפני) ביום 3.2.20 בעניינם של חשודים אחרים בפרשייה, אז מצאתי לדחות את בקשת המדינה להארכת תוקף תנאי השחרור, בשל הודעת ב"כ המדינה לפיה לא קיבל אישור תובע להגשת הבקשה (בש"ע 56930-07-19).

דומה שבטענתם זו נפלו המבקשים לכלל טעות. אמנם, עסקינן באותה הפרשייה, באותו החוקר שהופיע לפני בעניינם של החשודים האחרים, וסביר להניח שמדובר באותו פרקליט מלווה. דא עקא, בענייננו הצהירה המשיבה מפורשות בתשובתה מיום 18.2.20, כי "התיק מלווה על ידי תובע שנתן את אישורו להגשת הבקשה". המבקשים הזכירו בטיעוניהם את חזקת תקינות מעשי המנהל, וטענו להפרתה. דעתי שונה. הסברי המשיבה באשר לקבלת הסכמתו של הפרקליט המלווה ואישורו להגשת הבקשה מקובלים עלי, ומתיישבים עם מהלך העניינים בעניינם של המבקשים. אסביר:

ראשית, לפי החשד וכעולה מהממצאים לעת הנוכחית (ממצאים המוכרים לי כמי שדן במרבית ההליכים בפרשה), המבקשים הם הרוח החיה במארג העברייני מושא החקירה. מדובר בצמד אחים, רואי חשבון, שהגו את הרעיון העומד בבסיס מעשי המרמה שבוצעו כלפי רשויות המס. הם היזמים. הם המנהלים. המבקשים, החברה שבבעלותם ומשרדיהם עמדו בציר המרכזי והמקשר בין כל הדמויות הרלוונטיות, והם לכאורה אלו שגרפו לכיסם ממון רב כתוצאה ממעשי העבירה. מכאן, חזקה על היחידה החוקרת ועל הפרקליט המלווה כי יקדישו את עיקר זמן ומרצם לחקירת מעורבותם של המבקשים, ויתנו דעתם לצורך בהארכת תוקף תנאי השחרור שנקבעו להם.

שנית, בעקבות החלטת השחרור, ומשלא עלה בידי המבקשים לעמוד בתנאי הפקדת יתרת הערבון (סך של 300,000 ₪ לכל אחד, נוסף על סך של 100,000 ₪ שהופקד במעמד השחרור), קיימו הצדדים מו"מ שבסופו הגיעו להסכמות בדבר הפחתת יתרת הערבון לסך של 200,000 ₪ (לכל אחד מהמבקשים), אשר תופקד בשלושה תשלומים חודשיים, החל מיום 29.2.20. הסכמה זו של הצדדים קיבלה תוקף של החלטה ביום 8.1.20 (ההחלטה השנייה). דא עקא, זמן קצר לאחר מועד מתן ההחלטה השנייה צריכים היו לפקוע תנאי השחרור, בחלוף 180 ימים ממועד שחרור המבקשים ממעצר (4.2.20), ועוד בטרם יגיע מועד התשלום הראשון (29.2.20).

חזקה על הצדדים כי לא השחיתו זמנם לריק בקיום מו"מ עקר, ויותר מכך, כי לא הגישו לבית המשפט בקשה

ריקה מתוכן - בקשה לקבוע תשלומים שכלל לא יהיה צורך בביצועם, שכן תוקף התנאים יפקע בטרם יגיע מועד התשלום הראשון. מכאן, על מנת לצקת תוכן בבקשת הצדדים (מושא ההחלטה השנייה), חזקה כי התכוונו לכך שתוקף תנאי השחרור יוארך בהסכמה לתקופה נוספת, באופן שיאפשר הפקדת יתרת הערבון.

שלישית, בעניינם של החשודים האחרים (בש"ע 56930-07-19) השיב ב"כ המשיבה במישרין ובהגינות לשאלת בית המשפט, והודה כי לא קיבל אישור תובע להגשת הבקשה להארכת תוקף תנאי השחרור. כזכור, מטעם זה הוריתי על דחיית בקשת המדינה. ענייננו שונה. ב"כ המשיבה הצהיר מפורשות כי קיבל מראש את אישורו של הפרקליט המלווה להגשת הבקשה, הגם שזה לא ניתן בכתב. לא הוצגה לפני תשתית שיש בה כדי לסתור את ההצהרה, המתיישבת עם החזקה בדבר תקינות מעשי המנהל. להרחבה בדבר החזקה ומשמעותיה ראו בש"פ 1378/20 יניב זגורי נ' מדינת ישראל (7.4.20), פסקות 56, 109, 113, 118; בש"פ 6662/19 מדינת ישראל נ' יניב בן עוז (24.11.19), פסקה 12.

רביעית, הטענה כי אישור הפרקליט המלווה לא נדרש בכתב מתיישבת עם האופן בו הוגשה הבקשה להארכת תוקף תנאי השחרור - בהסכמה וללא צורך בדיון. טענה זו מתיישבת אף עם ההסכמה המוקדמת אליה הגיעו הצדדים להארכת תוקף תנאי השחרור, זו שקיבלה ביטוי בתוצאות המו"מ שהתנהל בין הצדדים, אשר הגיע לידי מיצוי בבקשה המוסכמת שהביאה למתן ההחלטה השנייה (להפחתת יתרת הערבון וקביעת מנגנון תשלומים).

מסקנה: אני מקבל את טענת המשיבה לפיה פעלה בתום לב ובהתאם להוראות הדין בהגשת הבקשה המוסכמת להארכת תוקף תנאי השחרור, ומכאן שאין עילה להתערב בהחלטה.

עיון חוזר בתנאי השחרור

8. דחיית בקשת המבקשים בכל הנוגע להחלטה, איננה מייתרת את הצורך לעיין מחדש בתנאי השחרור בערובה על רקע שינוי הנסיבות. ראו סעיף 52(א) לחוק המעצרים, המאפשר למשחרר בערובה לפנות בבקשה לעיון חוזר ככל ש"נתגלו עובדות חדשות, נשתנו נסיבות או עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה". הנסיבות אכן השתנו. לא ניתן להתעלם מהמשבר הכלכלי המתהווה הנובע ממצב החירום שהוכרז במדינה כתוצאה מהתפרצות נגיף הקורונה. אמנם, המבקשים לא הגישו תצהיר לתמיכה בטענותיהם בדבר מצוקה כלכלית, ויש בכך כדי להפחית ממשקלן של הטענות, אלא שמנגד הציעו חלופה רצינית, כזו העולה באופן משמעותי על גובה הערבון שנקבע להבטחת תנאי השחרור.

9. נזכיר כי מלכתחילה נקבע (לכל אחד מהמבקשים) ערבון בסך 400,000 ₪, מתוכו הופקד סך של 100,000 ₪, ובהמשך הגיעו הצדדים להסכמה בדבר הפחתת יתרת הערבון לסך של 200,000 ₪ לתשלום בשלושה תשלומים. המבקשים הציעו להעמיד את מלוא הכספים התפוסים מהחברה - סך של שני מיליון ₪, כנגד הערבון כולו, ובהמשך הציעו חלופה נוספת, של העמדת מלוא הרכוש התפוס (לבות הכספים התפוסים) - בשווי כ- 20 מיליון ₪, והכל באופן בו הרכוש התפוס ישמש דואלית, הן למטרת חילוט והן להבטחת תנאי השחרור. המשיבה התנגדה, בטענה כי רק במקרים חריגים יתיר בית המשפט שימוש דואלי בכספים תפוסים. בבש"פ 8577/13 מדינת ישראל נ' יעקב ברגר (26.12.13) נקבע (פסקה 22):

"שימוש דואלי בנכסים לגביהם ניתן צו חילוט זמני כערובה להבטחת התייצבות אכן אפשרי בנסיבות מסוימות, אך יחד עם זאת הוא מהווה חריג לכלל, השמור לנסיבות נדירות בלבד, כאשר נוכח השוני בין תכליתם של הערבות ושל החילוט, ראוי שאלו יתבססו על נכסים נפרדים [ראו: בש"פ 3120/06 מדינת ישראל נ' בניאורשווילי, (פורסם בנבו) פסקה 9 להחלטה (27.4.2006)]. זאת, בין היתר, כיוון שבמצב בו הערבות נסמכת על נכס שממילא חילוטו מבוקש בסוף ההליך, הרי שבנסיבות מסוימות עלול הנאשם שלא להירתע כמעט מאפשרות חילוט הערבות. לעניין אפשרות השימוש הדואלי יש לשקול את חומרת העבירות הנתעבותות סכומי הכסף הנוגעים להן, ומנגד את יכולתו הכלכלית של הנאשם, בשים לב לפירות שצמחו לו מהעבירות ולהשפעה של תפיסת נכסי הנאשם במסגרת בקשת החילוט. כל זאת בעת שדרישה מנאשם להפקיד ערובות נוספות - מעבר לנכסים שחילוטם מבוקש - הינה מקובלת וסבירה [ראו: בש"פ 7629/02 אוהב ציון נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו) פסקה 6 להחלטה (6.9.2002)]."

10. שילוב הנסיבות שיפורט להלן מצדיק, לדעתי, התערבות ושינוי בתנאי השחרור בערובה, גם בדרך של מתן אפשרות לשימוש דואלי בכספים התפוסים: (-) הגם שהתנאים נקבעו עם שחרורם של המבקשים ממעצר, הצדדים הגיעו להסכמות שאפשרו מצב בו חלקו הארי של הערבוני טרם הופקד, גם בחלוף 180 ימים ממועד השחרור. (-) מכאן, המבקשים גילו בהתנהגותם כי הם עומדים בתנאי השחרור גם תחת "שוט" קצר מזה שנקבע לכתחילה. (-) המצוקה הכלכלית הנובעת ממצב החירום שהוכרז משפיעה על כלל המועסקים והמעסיקים במשק, וסביר מאד להניח כי גם המבקשים - אנשי עסקים ובעלי חברה המספקת שירותים לגורמים רבים, בין הנפגעים. (-) המבקשים הציעו להעמיד חלופת ערבוני בסכום העולה פי כמה על גובה הערבוני שנקבע. מכאן, הסיכון שייטלו על עצמם כתוצאה מהפרת תנאי השחרור ככל שתתקבל בקשתם לעיון חוזר, גבוה משמעותית מהסיכון כתוצאה מהפרת התנאים בשלב הנוכחי. בל נשכח את מטרתו של הערבוני - יצירת מנגנון שיבטיח כי המבקשים יקיימו את תנאי השחרור. משמע, קבלה (גם אם חלקית) של הצעת המבקשים תעמיד מעל ראשיהם "חרב מתהפכת" שתקטין את הסיכון מפני הפרת התנאים, ובה בעת תסייע להם ותקל על הקשיים הכלכליים הנובעים ממצב החירום במשק. היינו, מדובר במצב בו "זה נהנה וזה לא חסר".

11. באיזון הראוי מצאתי לקבל באופן חלקי את בקשת המבקשים להתערבות בגובה הערבוני. לא ראיתי להשיב איזה מסכום הערבוני שכבר הופקד (₪ 100,000 על ידי כל אחד מהמבקשים), אלא להמיר חלק מיתרת הערבוני שנותר למבקשים להפקיד. אני מורה על שינוי תנאי הערבוני בעניינו של כל אחד מהמבקשים, כדלקמן:

א. מחצית מיתרת הערבוני - סך של 100,000 ₪ ישולם בשני תשלומים חודשיים שווים ורצופים (כל תשלום בסך 50,000 ₪), ביום 1.5.20 וביום 1.6.20. אי תשלום איזה מהתשלומים במועד יהווה הפרת תנאי השחרור, על כל המשתמע מכך.

ב. במקום המחצית השנייה של יתרת הערבוני (בסך של 100,000 ₪), יועמד סך של מיליון ₪ מתוך הכספים התפוסים מאת החברה, אשר ישמש באופן דואלי, הן לצורך חילוט עתידי והן להבטחת תנאי השחרור. למען הסר ספק, מיליון ₪ (בנפרד) עבור כל אחד מהמבקשים (סה"כ 2 מיליון ₪ - מלוא הכספים התפוסים).

אזכיר כי נוסף על הכספים, מוחזק רכוש לצרכי חילוט בשווי כ- 18 מיליון ₪, בו לא ראיתי לעשות שימוש דואלי.

ניתנה היום, י"ט ניסן תש"פ, 13 אפריל 2020, בהיעדר הצדדים, ותישלח אליהם.

הדיון הקבוע ליום 30.4.20 מבוטל.